herpy

LEGWANY

Anolis rycerski

Anolis equestris

Anolis equestris to największy anolis na świecie: masywna, nadrzewna i dzienna jaszczurka z Kuby, która osiąga 35-50 cm długości i żyje wysoko w koronach drzew. Jest zielona, ale potrafi zmienić barwę na szarobrązową. Gatunek wymaga wysokiego, gęsto obsadzonego roślinami terrarium z ciepłem, wysoką wilgotnością i UVB. Gryzie mocno i jest zwierzęciem do obserwowania, a nie do brania na ręce.

Rodzina: Dactyloidae Nazwa angielska: Knight Anole Dawna nazwa: *Anolius rhodolaemus; Deiroptyx equestris*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**35-50 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-16 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Suchy las i las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-35 °C**
Temperatura w nocy	**18-24 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, owoce i kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**35-49 dni** przy 28-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Anolis equestris to największy i najmasywniej zbudowany anolis, o długim, klinowatym pysku, dużej głowie i lekko bocznie spłaszczonym ogonie z piłkowanym górnym brzegiem. Każdy palec ma szeroką poduszeczkę z lamelkami, dzięki której zwierzę wbiega po gładkich, pionowych powierzchniach. Ubarwienie jest jasnozielone do szmaragdowozielonego, z białym lub żółtym pasem pod okiem i nad barkiem, a przy stresie, chłodzie lub podczas pokazów może zmienić się na matowo szarobrązowe. Niektóre osobniki mają niebieskie odcienie na głowie.

Dorosłe zwierzęta osiągają łącznie 35-50 cm długości. Ciało mierzy od pyska do kloaki do 19 cm u samców i około 14 cm u samic. Samce mają masywniejszą, bardziej kościstą głowę, zwłaszcza z wiekiem, oraz duży, różowy do białego worek gardłowy, który rozkładają, aby straszyć rywali i wabić samice. Worek gardłowy samicy jest mniejszy. Zgrubienia u nasady ogona wskazują na hemipenisy samca. Masa ciała nie jest udokumentowana.

Gatunek został opisany w 1820 roku przez Blasiusa Merrema, a na Kubie i okolicznych małych wyspach opisano około dziesięciu podgatunków. Przez pewien czas był zaliczany do rodzaju *Deiroptyx*.

W terrarium *A. equestris* jest zwierzęciem do obserwowania. Większość osobników w handlu pochodzi z odłowu i jest płochliwa. Gryzą mocno i bronią się z otwartym pyskiem, rozłożonym workiem gardłowym i postawionym grzebieniem grzbietowym. Gatunek zjada mniejsze jaszczurki i nie wolno trzymać go razem z nimi.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Anolis equestris występuje naturalnie na Kubie i okolicznych małych wyspach, od Pinar del Río na zachodzie po Granmę na wschodzie. Kilka podgatunków żyje na archipelagach wzdłuż północnego wybrzeża Kuby, np. Sabana-Camagüey. Gatunek został zawleczony na południe Florydy, na Hawaje i w inne miejsca, ale mapa pokazuje tylko naturalny zasięg.

> **Naturalny zasięg:** Kuba.

ŚRODOWISKO

Anolis equestris żyje wysoko w koronach lasów tropikalnych i subtropikalnych, często w cieniu pod dużymi drzewami. Rzadko schodzi na ziemię, z wyjątkiem sytuacji, gdy samica składa jaja albo gdy samce szukają nowego terytorium. Jest aktywny w dzień i wygrzewa się w jasnych prześwitach w listowiu.

Samce są silnie terytorialne. Rywalom grożą workiem gardłowym, kiwaniem głową i bokiem ustawioną, sztywną postawą, a jeśli spór trwa dalej, może dojść do walk z otwartymi pyskami i poważnych ugryzień. W naturze gatunek zjada owady, pająki, mniejsze jaszczurki i inne małe kręgowce, a także trochę owoców.

Hodowla

TERRARIUM

Anolis equestris to gatunek wspinający się wysoko, więc terrarium musi być wyższe niż szersze. Dorosły osobnik potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 60 × 120 cm (długość × szerokość × wysokość), a 90 × 60 × 150 cm daje miejsce na kilka poziomów do wspinaczki. Terrarium powinno otwierać się od przodu, żeby zwierzę nie było niepokojone z góry, i mieć dobrą wentylację.

Wypełnij całą wysokość solidnymi elementami do wspinaczki: korą korkową, grubymi gałęziami i bambusem, ustawionymi skośnie i pionowo oraz zamocowanymi tak, żeby się nie przewróciły. Gęsta roślinność jest kluczowa: epipremnum, filodendron, figowiec, dracena i bromelie dają kryjówki, bariery wzrokowe i duże liście, z których zwierzę pije. Na dnie daj warstwę włókna kokosowego, zrębków cyprysowych lub podłoża bioaktywnego o grubości co najmniej 5-8 cm, która utrzymuje wilgoć.

Gatunek trzyma się pojedynczo albo jako samca z jedną lub kilkoma samicami w dużym, gęsto obsadzonym terrarium. Samce są skrajnie terytorialne i nigdy nie mogą przebywać razem. Nigdy nie trzymaj zwierzęcia z mniejszymi jaszczurkami, bo zostaną zjedzone.

TEMPERATURA

Powietrze powinno mieć w dzień 24-29 °C, a w nocy temperatura może spaść do 18-24 °C. Miejscem do wygrzewania powinna być gałąź na samej górze po ciepłej stronie, z temperaturą powierzchni 32-35 °C, mierzoną termometrem na podczerwień. Użyj spotu halogenowego podłączonego do termostatu i wyłączaj na noc wszystkie lampy. Jeśli w pomieszczeniu w nocy jest poniżej 18 °C, zastosuj ceramiczny promiennik ciepła z osobnym termostatem.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek pochodzi z wilgotnego lasu tropikalnego i potrzebuje wilgotności powietrza 60-80 %. Zraszaj obficie rano i wieczorem, tak żeby ściany, rośliny i gałęzie były mokre, i stosuj podłoże zatrzymujące wilgoć. Zwierzę pije głównie krople z liści, a rzadko z miski, więc zraszanie albo system kroplujący lub mgłowy jest najważniejszym źródłem wody. Płytka miska z wodą może stać jako uzupełnienie. Pozwól terrarium lekko przeschnąć między zraszaniami, żeby nie rozwijała się pleśń.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Anolis equestris jest aktywny w dzień i potrzebuje zarówno ciepła, światła, jak i UVB. Użyj świetlówki T5 HO (strefa Fergusona 3) nad ciepłą stroną, tak żeby zwierzę mogło wygrzewać się 25-40 cm od świetlówki, i zapewnij cień, w który może się schować. Bez UVB zwierzę nie jest w stanie wykorzystać wapnia z pokarmu, a skutkiem jest choroba metaboliczna kości. Wymieniaj świetlówkę zgodnie z zaleceniami producenta, bo emisja UVB spada na długo przed tym, zanim świetlówka przestanie świecić. Oświetlenie podąża za porami roku: 13-14 godzin latem i 10-11 godzin zimą.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gatunek jest przede wszystkim owadożerny. Podawaj urozmaicony zestaw żywych owadów odpowiedniej wielkości: duże świerszcze, karaczany, jedwabniki, mącznika, larwy zofobasa i larwy barciaka. Dokarmiaj owady paszowe pożywnym pokarmem dobę wcześniej. Duże osobniki przyjmują też noworodki myszy. Zwierzę zjada również części roślin, a trochę miękkich owoców, takich jak papaja, mango czy banan, można podawać rzadko jako uzupełnienie.

Młode karm codziennie, dorosłe co drugi dzień, tyle, ile zjedzą w ciągu 10-15 minut. Przy każdym karmieniu oprószaj pokarm wapniem bez D3, a co dwa tygodnie podawaj suplement witaminowy z D3, o ile oświetlenie UVB jest w porządku.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Samiec prezentuje się za pomocą worka gardłowego, "pompek" na przednich łapach i wyraźniejszego zielonego połysku. Zagrożone zwierzę ustawia się bokiem, otwiera pysk i rozkłada worek gardłowy oraz grzebień grzbietowy. Gryzie mocno, dlatego unika się brania na ręce, a terrarium otwiera się od przodu spokojnymi ruchami. Zestresowane osobniki ciemnieją i przestają jeść. Gęsta roślinność oraz spokojna, stała rutyna pomagają zwierzęciu się zaaklimatyzować.

Gady mogą być nosicielami *Salmonella*. Myj ręce po kontakcie ze zwierzęciem, terrarium i pokarmem.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec jest większy od samicy, ma masywniejszą głowę, większy worek gardłowy i zgrubienia u nasady ogona. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest pewnie udokumentowany.

GODY I KOPULACJA

Okres godowy przypada na lato. Samiec kiwa głową, rozkłada worek gardłowy, chwyta samicę za kark i wsuwa ogon pod jej ogon. Jeden samiec może przebywać z jedną lub kilkoma samicami w dużym, gęsto obsadzonym terrarium. Samca trzeba odsadzić, jeśli zbyt mocno przegania samicę.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Podobnie jak inne anolisy samica składa po jednym jaju w odstępach kilku tygodni przez cały sezon. Ile jaj składa w ciągu roku, nie jest udokumentowane. Potrzebuje miejsca do składania jaj z wilgotną ziemią lub włóknem kokosowym o głębokości co najmniej 10 cm.

INKUBACJA

Czas i temperatura inkubacji nie są udokumentowane dla tego gatunku; 35-49 dni w 28-30 °C zapożyczono od *Anolis carolinensis*. Umieść jaja w lekko wilgotnym perlicie lub wermikulicie w zamkniętym pojemniku i co tydzień sprawdzaj, czy podłoże jest wilgotne.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mierzą przy wykluciu około 4-5 cm od pyska do kloaki. Codziennie dostają małe owady oprószone wapniem i potrzebują UVB oraz wysokiej wilgotności. Rozdziel młode, jeśli niektóre są odpędzane od pokarmu i miejsca do wygrzewania.

Zdrowie i częste błędy

Większość problemów wynika ze zbyt małej ilości UVB, wapnia, ciepła lub wilgoci:

- Choroba metaboliczna kości przy zbyt małej ilości UVB i wapnia. Objawy to miękkie kończyny, drżenie, trudności ze wspinaniem się i zdeformowana szczęka.
- Problemy z linieniem i odwodnienie przy zbyt niskiej wilgotności powietrza.
- Stres i brak apetytu, gdy zwierzę nie ma kryjówek.
- Poważne obrażenia i zgony w walkach między samcami.
- Pasożyty u osobników z odłowu.

Ciemne lub matowe ubarwienie u zwierzęcia, które zwykle jest zielone, to oznaka stresu, choroby lub niewłaściwej temperatury. Gatunek może żyć 10-15 lat, a w niewoli odnotowano osobnika w wieku 16 lat. Znajdź weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, zanim będzie ci potrzebny.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.